

Františkovo slovo

č. 105

Kardinál Sarah: Vrátit centrální místo v liturgii Bohu

Kardinál Veglió: Zdi migraci nezastaví!

Církev je svobodná, když ponechává prostor prorokům

Petrův nástupce: V dialogu všichni vítězí, nikdo neprohrává

Evropská unie prodloužila sankce proti Sýrii

O odvážných ženách

O tom, co bylo a nebylo řečeno, na setkání rektora Al-Azhar s papežem

Papež: Bůh má slabost pro pokorné

Petrův nástupce vedl duchovní obnovu kněží: Méně než milosrdenství nestačí

Svatý otec na závěr kněžské pouti: Hledat, zahrnovat a radovat se

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Kardinál Sarah: Vrátit centrální místo v liturgii Bohu

Eucharistie se musí opět stát centrem našeho života a Bůh centrem liturgie – zdůrazňuje kardinál Robert Sarah, prefekt Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. V rozhovoru pro týdeník *Famille chrétienne* konstatuje, že dnešní liturgie jsou bohužel často jakýmsi představením. Kněz už neslouží Kristovu oběť, ale vede setkání mezi přáteli. Když si vymýšlíme vlastní, kreativní liturgie, hrozí nám, že upadneme do kultu čistě lidské povahy, odpovídajícímu našim touhám a aktuální módě a věřící se tak postupně oddálí od toho, co je pramenem života – říká kardinál Sarah. **Eucharistie – dodává – je pro křesťana otázkou života či smrti. Pokud se totiž v centru liturgie nachází člověk, také církev se stane pouze lidskou organizací**, která bude mondénní, jak často varuje papež František. Pokud naopak stojí v centru Bůh, církev získává na životnosti – ujišťuje šéf vatikánského úřadu pro liturgii.

Podle kardinála Saraha je dnes potřeba vykonat na poli liturgie určité obrácení. Je k tomu potřeba reflexe, formace a návratu ke koncilním textům. Kardinál Sarah navrhuje, abychom obrácení vnímali doslovně. Je potřeba angažovat do něho i naše tělo, aby vyjadřovalo zaměření liturgie k Bohu. K tomu může nejlépe sloužit obrácení celého shromáždění věřících a kněze jediným směrem. Nejde totiž o to, zda kněz stojí k věřícím zády či čelem, nýbrž o to, aby se všichni obraceli společně ve směru absidy, která symbolizuje Východ, totiž Boha.

Kardinál Sarah zdůrazňuje, že takto sloužená liturgie je ve shodě s literou a duchem koncilu. „Jako prefekt Kongregace pro bohoslužbu chci připomenout, že sloužení liturgie „*ad orientem*“ je dovolené v rubrikách misálu, které precizují, kdy se má celebrant obracet směrem k lidu. Není tedy potřeba žádných povolení k tomu, aby se liturgie sloužila směrem k Bohu,“ řekl kardinál Sarah. Připomněl, že už v minulém roce oficiálně vybídl kněze a věřící, aby se alespoň při některých částech liturgie, jako je akt pokání, Gloria nebo eucharistická modlitba, všichni společně obraceli k východu.

Kardinál Veglió: Zdi migraci nezastaví!

Zdi migraci nezastaví, řekl předseda Papežské rady pro migranty v římském Centru Astalli, kde vystoupil na inauguraci nových prostor. Ve Středozezemním moři se potápí jeden člun s migranty za druhým a italsí námořníci riskují život při záchranných operacích. **Pouze za dnešek se více než půldruhého tisíce vylovených** migrantů vylodí na Sicílii (890 v sicilské Catanii, 526 v Porto Empedocle), zatímco 600 dalších zítra očekává sardinský Porto Torres. **Celkově za tento víkend přijede až 22 tisíc migrantů**, převážně z Afriky. Hovoří **kard. Antonio Maria Veglió**:

„Řešením není posílat je nazpátek, hodit je zase do moře anebo stavět zdi. Evropa se nikoli pokaždé zachovala znamenitě, ale nyní začíná chápat. Co je tedy ideálním řešením? – Aby chudé země byly méně chudé. Evropa jako bohatý světadíl by daným zemím měla pomáhat přímo na místě. A ve vztahu k zemím, které válčí, by bylo zapotřebí přestat s prodejem zbraní.“

Církev je svobodná, když ponechává prostor prorokům

Církev a každý křesťan se na cestě víry musejí snažit neuzavírat se do systému norem, ale nechávat prostor „paměti“ darů obdržených od Boha, „prorockému“ dynamismu a horizontu „naděje“ – tak lze shrnout dnešní homilii papeže Františka v kapli Domu sv. Marty.

Lešení zákona, který všechno vymezuje, ale i osvobozující dech proroctví, který překračuje hranice. V životě víry – upozornil Petrův nástupce – však může nadbytek důvěry v normu udusit hodnotu paměti i dynamismus Ducha. Ježíš v dnešním evangeliu (Mk 12,1-12) poukazuje na tento postoj farizeů a učitelů Zákona, kteří by jej chtěli umlčet, a vypráví podobenství o proradných vinařích. Ti se vzepřeli proti majiteli vinice, který vybudoval a pronajal jim vinici, a postupně vyhnali a zabili služebníky, které k nim posílal majitel pro podíl z výtěžku vinice. Vrcholem dramatu je zavraždění majitelova syna. Vinaři si od tohoto zločinu mylně slibují, že vinici zdědí.

Sprovodit ze světa služebníky i syna představujících proroky a Krista, je projevem toho – vyvozoval papež - „že se lid uzavírá do sebe, nevnímá Boží přísliby a nečeká jejich splnění. Je to lid bez paměti,

bez proroctví a bez naděje." Předáky lidu zajímá jenom stavění zdí Zákona, tedy „uzavřeného právního systému“ a nic víc:

„Paměť je nechána bez zájmu. Pokud jde o proroctví, lépe když žádní proroci nebudou přicházet. A naděje? Tu vidí každý. Toto je systém, kterým se legitimují ti učitelé zákona a teologové, kteří chodí jenom cestou kazuistiky, překáží svobodě Ducha svatého, neuznávají dar Boží, dar Ducha svatého a dávají Ducha do klece, protože nedovolují prorokování naděje.“

„Vlastně i Ježíš – řekl dále papež – byl pokoušen, aby zapomněl na své poslání, nedal prostor proroctví a preferoval bezpečí namísto naděje. V tom je totiž podstata třech jeho pokušení na poušti.“

„Ježíš, protože tato pokušení sám zakusil, těmto lidem vytýká: »Obcházíte svět, abyste získali proselytu a když jej najdete, děláte z něho otroka« (srov. Mt 23,15). Lid takto organizovaný, církev takto organizovaná produkuje otroky! Z toho lze chápat, proč Pavel mluví o otročení Zákonu a o svobodě, kterou dává milost. Lid je svobodný a církev je svobodná, když má paměť, když ponechává prostor prorokům a neztrácí naději.“

„Dobře organizovaná vinice – zdůraznil papež – je obrazem Božího lidu, obrazem církve a také obrazem naší duše,“ o kterou Otec stále pečuje a zahrnuje ji láskou a něhou. Vzbouřit se proti Němu – stejně jako v případě vraždících vinařů – znamená zapomenout na dar obdrženy od Boha, protože k zapamatování a k neuchýlení se z cesty je třeba stále se vracet ke kořenům.“

„Pamatuji si divy, které Pán učinil v mém životě? Pamatuji si Pánovy dary? Jsem schopen otevřít srdce prorokům, tedy těm, kteří mi říkají »to nejde, musíš tudy, pokračuj, riskuj«? To dělají proroci. Otevírám se tomu anebo se bojím a raději se zavírám do klece zákona? A nakonec: Doufám v Boží přísliby jako náš otec Abrahám, který vyšel ze svého rodiště a nevěděl, kam jít, protože důvěřoval jenom Bohu? Prospěje nám, položíme-li si tyto tři otázky.“

Petrův nástupce: V dialogu všichni vítězí, nikdo neprohrává

Papež František přijal včera odpoledne v Nové synodní aule ve Vatikánu představitele více než 40 univerzit z celého světa, kteří se sjeli do Říma na světový kongres Papežské nadace *Scholas Occurrentes*. Seminář na téma „Univerzita a škola, zeď či most“, probíhal od minulého pátku v Římě. „Doufám, že to nebylo nudné,“ poznamenal s úsměvem papež v úvodu a poděkoval účastníkům za snahu „vytvořit atmosféru vzájemné komunikace.“ K tomuto tématu pak mimo jiné poznamenal:

„Je třeba používat jazyka gest. Někdy rádi mluvíme a mluvíme... ale řeč gest je odlišná. Nestačí mluvit. Hrozí nám, že budeme prodávat dým a to nefunguje. Je zapotřebí řeči gest jakými jsou pohazení či úsměv.“

Jedna z otázek, které položili studenti, se týkala toho, jak prožívá svůj úřad a zda neuvažoval o odstoupení:

„Neuvažoval jsem o odchodu, kvůli odpovědnosti. - Svěřím se vám: nepočítal jsem s tím, že mne zvolí. Bylo to pro mne překvapení, ale Bůh mi tím okamžikem daroval pokoj, který trvá dodnes. A nese mne vpřed. Je to milost, kterou jsem dostal. Na druhé straně jsem od přirozenosti bezstarostný a tak pokračuji dál.“

Na setkání byly přítomny i známé osobnosti ze světa filmu: Richard Gere, Salma Hayek a George Clooney, kteří přijali od papežské nadace *Scholas Occurrentes* cenu za svoji práci na podporu mladých lidí žijících na periferiích. Součástí semináře byla také kampaň proti šikanování (*bullying*).

„Šikanování je agrese, která v sobě skrývá hlubokou krutost. Svět je krutý. Války jsou památníky krutosti... A dochází-li k válkám, jak by nedocházelo také k šikanování? Je to krutost páchaná na dítěti, které to pak udělá dalšímu dítěti... Dítě je tak masakrováno uvnitř. Nový svět proto vytvoříme jedině tehdy, když odstraníme všechny typy krutosti. Válka je krutost, ale tento typ války je ještě krutější, protože se obrací proti nevinným.“

Papež František se zamýšlel také nad tím, jak chápat dialog:

„Dialog je schopnost naslouchat, nediskutovat, ptát se. Dialog je most. Nemějte strach z dialogu. V dialogu nejde o zápas, ve kterém sledujeme, kdo vyhrál. Jde o to shodnout se na návrzích, abychom mohli jít dál. V dialogu vítězí všichni, nikdo neprohrává. V diskusi jeden vítězí a druhý je poražen, anebo jsou poraženi oba. V dialogu je mírnost, schopnost naslouchat a vcítit se do druhého. Je to klenutí mostů. Během dialogu, i když smýšlím odlišně, nediskutuji, ale spíše přesvědčuji mírností.“

„Je potřeba odhodit pýchu a nadutost. Svět potřebuje snížit hranice agresivity a pěstovat jemnocit, mírnost, potřebu naslouchat a společně kráčet,“ vybízel papež František. Přibližně půldruhé hodiny trvající setkání s účastníky semináře zakončil Petruv nástupce požehnáním, načež požádal přítomné o modlitbu za sebe.

Během odpoledního programu bylo ohlášeno také zřízení [platformy](#), jejímž prostřednictvím mohou mladí lidé klást papeži otázky. Františkovy odpovědi se pak objeví v knize, kterou vydá italské nakladatelství *Mondadori* letos v říjnu či listopadu.

Evropská unie prodloužila sankce proti Sýrii

Rada Evropské unie minulý pátek (27.5.2016) prodloužila o další rok platnost sankcí „vůči syrskému režimu a jeho stoupencům“. Embargo uvalené Evropskou unií „za násilné represe vůči civilnímu obyvatelstvu v Sýrii“ se, podle tiskového prohlášení, „vztahuje na více než 200 osob a 70 subjektů, kterých se týká zákaz cestování a zmrazení majetku“.

Uvedeným rozhodnutím se také do 1. června 2017 prodloužila platnost stávajících sankcí včetně „ropného embarga, omezení určitých investic, zmrazení majetku syrské centrální banky v EU, omezení vývozu zařízení a technologií, které by mohly být použity k vnitřním represím, jakož i zařízení a technologií pro monitorování nebo odposlechy internetové či telefonní komunikace“.

V samém závěru [tiskového prohlášení Rady Evropské unie](#) se dovídáme, že „rozhodnutí bylo přijato písemným postupem“. Osudy milionů syrských občanů tak evropským politikům nestojí ani za diskusi či videokonferenci – zpečetí je pouhý fax nebo mail. **Sankce přitom nejtěživěji dopadají „na syrský národ, civilisty a chudé lidi, nikoli na vládu,“** vysvětluje arcibiskup **Boutros Marayati**, který vede arménsko-katolickou arcieparchii v Aleppu. „Ozbrojené skupiny na území Sýrie jsou navíc dostatečně zásobovány a naopak používají technologicky stále sofistikovanější zbraně“, dodává. Arcibiskup Marayati byl jedním ze signatářů petice, která požadovala ukončení nespravedlivého embarga. „Víme, že nás nikdo neposlouchá“, komentuje nyní pro agenturu *Fides* (30.5.2016), „a lidé nadále trpí a umírají“. V neděli byl v Aleppu ostřelován hospic arménské katolické církve – zemřela jedna ošetřovatelka a 45 starých lidí muselo být přeneseno do suterénu arménské pravoslavné farnosti. Jak vysvětlil aleppský arcibiskup, nynější dělostřelecká palba je mnohem silnější než dřívější granátové útoky. „Je zřejmé, že si tu někdo nepřeje konec války. **Prosíme všechny o modlitbu, aby nám Pán udělil milost pokoje**“, uzavírá Boutros Marayati.

Jak v neděli vyhlásil papež František před modlitbou Anděl Páně, ve středu – na Mezinárodní den dětí – se syrská křesťanská společenství různých obřadů spojí v modlitbě za mír. Protagonisty modlitby budou právě nejmenší věřící. **Za patrona iniciativy, která probíhá pod záštitou Papežské nadace *Kirche in Not*, bylo zvoleno Pražské Jezulátko.** Syrští katolíci a pravoslavní patriarchové ke střední modlitbě vydali zvláštní list, ve kterém píší: **„Syrské děti už více než pět let zraňuje a vraždí krutá válka. Modlíme se k Ježíši Kristu, který jako maličké dítě drží svět ve své dlani, aby požehnal syrským dětem. Vyzýváme Ježíše Krista, který jako jediný může přinést pokoj: „Chraň a zachraň děti v této zemi! Naslouchej dnes našim modlitbám! Už déle neváhej a daruj pokoj naší zemi! Pohled' na slzy dětí, osuš slzy matek, utiš bolestné volání“**, stojí v listě syrských biskupů a patriarchů, za které mluví chaldejský biskup Aleppa a předseda národní Charity, **mons. Antoine Audo**:

„Ukazuje se tu, že křesťané jsou v Sýrii stále přítomni a zapustili v ní hluboké kořeny. Využívají proto každou příležitost, aby hájili svou přítomnost i budoucnost. Domnívám se, že děti stojí v jádru syrského dramatu, protože tu jde o budoucnost křesťanství v rámci všech syrských církví. Společná ekumenická modlitba má velký význam pro nás i všeobecnou církev.“

Syrské děti také pozvaly své vrstevníky z celého světa, aby se do modlitby zapojili...

„Myslím, že dítě je ve společnosti nejslabším člověkem – na děti dopadá násilí, kterému se nemohou ubránit. V tomto smyslu náš Pán vidí v dětech cestu do Božího království – je to cesta pokory, která se dotazuje mocných tohoto světa. Dítě může vznášet apel na mír a smíření.“

Jak dnes žijí syrské děti?

„Děti v Sýrii velmi trpí. Více než dva miliony dětí nemůže chodit do školy. Vídám je v aleppských ulicích, jak chodí bosí a bez chleba, bez možnosti důstojného života. Děti se mnoha různými způsoby využívá, abychom druhého ponížili nebo abychom vydělali peníze...“

V dětech se však zároveň skrývá naděje, touha po budoucnosti v míru...

„Ano, také lidé, kteří myslí jen na moc a peníze, si všímají dětí, protože každý z nás byl jednou malý. Každý z nás si nese v srdci dětství, které je hlubokým štěstím. V tomto ohledu nás dítě staví před závažné duchovně-antropologické téma. Doufejme, že nám s ním pomůže Svatý otec, protože papež věnuje pozornost nejslabším a nejprostším oblastem lidského bytí.“

Kázání z Domu sv. Marty

31.5.2016

O odvážných ženách

„Kdybychom se naučili sloužit a vycházet druhým vstříc, svět by se značně změnil“ – uvažoval papež František v homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Témata služby a setkání byla jádrem papežovy promluvy na dnešní liturgický svátek Navštívení Panny Marie, kterým se končí mariánský měsíc květen.

Ženská odvaha, schopnost jít vstříc, ruka podávaná ku pomoci a starostlivost. A potom radost naplňující srdce a dávající životu smysl. To jsou podněty, které si vzal papež z dnešního evangelia (Lk 1,39-56), které přibližuje setkání Panny Marie se svatou Alžbětou. Tato perikopa spolu se slovy proroka Sofoniáše (3, 14-18) a svatého Pavla z listu Římanům (12,9-16b) udává radostný tón dnešní liturgie, který do našeho života vnáší svěží vzduch.

„Oškliví jsou křesťané s nevraživou tváří, smutní křesťané. To je nepěkné. Takoví nejsou plně křesťany. Myslí si, že jsou, ale tak docela jimi nejsou. Křesťanským poselstvím je radostné ovzduší, kterým nás obdarovává dnešní liturgie. Chtěl bych poukázat jenom na dvě věci: první je postoj a druhou skutek. Postojem je služba.“

„Mariin služební postoj se vyjadřuje bez váhání, pokračoval papež. Maria, jak praví evangelium, »se vydala na cestu a spěchala«, a to přesto, že byla těhotná a na cestě mohla upadnout do rukou lupičů. Tato šestnácti či sedmnáctiletá dívka, ne více – dodal papež – byla odvážná. Vstala a bez okolků šla.“

„**Taková je odvaha ženy. Odvážné ženy, které jsou v církvi, jsou jako Matka Boží. Tyto ženy nesou rodinu, táhnou výchovu dětí, které čelí nejrůznějším protivenstvím a bolestem, pečují o nemocné. Jsou odvážné, vstanou a slouží. Služba je znakem křesťana. Kdo nežije, aby sloužil, není k životu. Služba v radosti je postoj, který bych dnes rád zdůraznil. Je to radost i služba. Vždycky služba.**“

Potom věnoval papež pozornost setkání Marie a její sestřenice. „Tyto dvě ženy – zdůraznil – se setkávají s radostí. Toto setkání je pro ně svátkem. Jak jen by se změnil svět, kdybychom se toto naučili, tedy sloužit a vycházet druhým vstříc!“

„**Setkání je dalším znakem křesťana. Člověk, který tvrdí, že je křesťanem, a není schopen vycházet druhým vstříc, není tak docela křesťanem.** Jak služba, tak setkání vyžaduje vyjít ze sebe: vycházet ke službě a vycházet k setkání, k objetí s druhým člověkem. Tato Mariina služba, toto setkání bylo obnovou Pánova příslibu, jeho uskutečněním v přítomnosti. To je vlastní Pánu – jak jsme slyšeli v prvním čtení - „Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe“ (Sof 3,16), Pán je ve službě, Pán je v setkání.“ Končil papež František dnešní ranní kázání v Domě sv. Marty.

O tom, co bylo a nebylo řečeno, na setkání rektora Al-Azhar s papežem

Setkání papeže Františka a vrchního imáma z Al Azhar, Ahmada Muhammada Al-Tajíba (foto) bylo velmi důležité zejména po nedorozumění, k němuž došlo v roce 2011, vrací se k nejvýznamnějšímu mezináboženskému setkání posledních dní P. Samir Khalil Samir SJ, učitel islamistiky v Bejrútu a na Papežském východním institutu. **Papež Benedikt XVI. tehdy v reakci na strašlivý atentát v koptském kostele v Alexandrii požádal egyptskou vládu o větší ochranu křesťanů a imám Al-Tajíb tehdy přerušil jednostranně a bez vysvětlení vztahy s Vatikánem a kardinálem Tauranem, připomíná P. Samir:**

*„Jeho nynější reakce je velmi pozitivní, znamená, že chce skutečně znovu navázat přátelství a zahájit novou cestu. Mám skutečně dojem, že univerzita Al Azhar se v posledním roce na novou cestu vydala. **Začala organizovat setkání s cílem vystupovat proti islamistickému terorismu, pracovat společně s křesťany** – koptský pravoslavný patriarcha se jich účastní. Jejich cílem je rozvažovat nad tím, jak zlepšit situaci v Egyptě, ale také v islámském světě a v oblasti vztahů mezi muslimy a křesťany.*

Bylo to tedy skutečně požeňnané setkání. Slova, která vyslovil vrchní imám byla velmi upřímná a krásná. Skutečně nešlo o pouhou formalitu, vycházela z hloubi.“

V rozhovoru pro Vatikánský rozhlas imám Al-Tajíb řekl, že islám nemá s terorismem nic společného, že jde o špatné pochopení islámských textů. Souhlasíte s tímto tvrzením?

*„Tento výrok, upřímně řečeno, není zcela správný. Totéž řekl (prof. Al Tajíb) při své návštěvě v německém parlamentu, kde mluvil o tom, že v Koránu není žádné násilí, ba že v něm nenajdeme dokonce ani slovo „meč“. To však není přijatelný argument. **Pokud si vezmeme text Koránu, tak jak je, najdeme v něm násilí i odmítání násilí.** Před patnácti lety jsem napsal drobnou knížku nazvanou: „Násilí a odmítání násilí v Koránu a v islámu“ (Violenza e non-violenza nel Corano e nell'islam), ve kterém píšu o tom, že v něm nacházíme obojí a že to nemůžeme a nesmíme zakrývat. Ve chvíli, kdy ISIS zvolilo cestu násilí, jde o věc, která není normální, jde o terorismus, ovšem páchaný – bohužel – ve jménu islámu. Myslím si tedy, že je nutné uznat tuto možnost interpretace. **Práce univerzity Al Azhar spočívá právě ve vysvětlování, že ačkoli v Koránu najdeme násilí a jeho užívání, vztahuje se to výlučně k určitému historickému období a ke specifickým okolnostem.** Al Azhar má ukazovat, že nejde o obecnou normu, kterou může užívat kdokoliv jakkoliv a že ISIS nemá právo hlásat cosi jménem islámu, nýbrž že je to věc vyhrazená muslimským autoritám. **Problém je v tom, že muslimové nemají absolutní autoritu, narozdíl např. od katolické církve, která ji má v osobě Svatého otce.** Al Azhar není takovým vůdcem, je přední autoritou, ale ve skutečnosti nemá konkrétní autoritu nad nikým. Interním problémem islámu je to, že univerzita Al Azhar příliš dlouho otálela se stanovením jasných směrnic pro interpretaci Koránu, jak ho číst dnes. Byly sice zavedeny kurzy pro mladé a zpracovány učební texty, které nabízejí konstruktivnější orientaci. **Podstatné však je především to, aby se učení imámů, kterých touto univerzitou ročně projde více než tisíc, skutečně zakládalo na pokoji a na nové interpretaci Koránu.** Právě toto požadují osvícení či řekněme otevření muslimové – a jsou jich tisíce. Právě o to jim jde a jednoho dne se tak stane, nicméně zatím se s tím poněkud otálí.“*

Katolická církev a obecněji celý Západ má tedy zájem na podpoře univerzity Al Azhar v tomto úsilí zaměřeném na potírání terorismu.

*„Samozřejmě. **Jakýkoliv pokus o spolupráci s kýmkoliv je naším posláním. A právě to dělá papež,** ačkoli se mi donesly kritiky z různých stran, zejména z krajně pravicových pozic, které shledávají jeho přístup k boji proti terorismu a násilí příliš měkkým. **Avšak jiná evangelijní cesta neexistuje, je třeba získat si přátelství a jako bratři věřící v Boha můžeme muslimům pomoci, nabídnout jim pomocnou ruku. Musíme se pohybovat na lidské rovině.** Na vojenské úrovni nedisponujeme žádnou armádou. Proto se mi zdá, že krok, který učinil papež, a krok, který učil rektor Al-Tajíb, míří správným směrem. **Nyní je potřeba podporovat Al Azhar, aby pokračoval správným směrem a vrátil se k tomu, co už tady bylo v 50. a 60. letech, totiž k otevřené a humanistické interpretaci posvátných textů ze 7. století pro naše 21. století.** Uplynulo 14 století a není tedy možné aplikovat je v nezměněné podobě, **tak jako my nemůžeme brát doslovně některé texty Starého zákona, které mluví o násilí a válce, k nimž sice vybízí Bůh,** avšak v naprosto jiném kontextu. A to je potřeba pochopit: textu rozumíme v jeho kontextu.“*

1.6.2016

Papež: Bůh má slabost pro pokorné

Str. 6

Dnes dopoledne se na Svatopetrském náměstí sešlo asi 20 tisíc lidí na pravidelnou generální audienci. Zahájilo ji čtení z Lukášova evangelia (Lk 18,10-11.13-14) podávající podobenství o farizeovi a celníkovi v chrámu. V následné katechezi uvažoval papež o postoji, který je podmínkou vyslyšení modlitby, a výklad zmíněného podobenství zakončil slovy:

„Ježíš uzavírá toto podobenství výrokem: „Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen“ (v.14). Kdo je z těch dvou více zkažený? Farizeus. Ten je vzorem zkaženosti. Předstírá mnolitbu, ale dokáže se jenom naparovat před zrcadlem. Je zkažený a modlitbu předstírá. Kdo se totiž v životě považuje za spravedlivého, soudí druhé a pohrdá jimi, je zkažený a je pokrytec. Pýcha kompromituje každý dobrý skutek, vyprazdňuje modlitbu, vzdaluje od Boha i od druhých. Bůh si libuje v pokoře nikoli proto, aby nás pokořil. Pokora je spíše nezbytnou podmínkou, aby nás pozvedl a zakusili jsme milosrdenství, které zaplní naši prázdnotu. Modlitba pyšného nedojde k Božímu srdci, pokora ubožáka Její však otevírá dokořán. Bůh má jednu slabost, slabost pro pokorné. Pokornému srdci Bůh zcela otevírá svoje srdce. Tuto pokoru vyjadřuje Panna Maria ve chvalozpěvu Magnificat: „Shlédl na svou nepatrnou služebnici. [...] jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí“ (Lk 1,48.50). Kéž nám naše Matka pomáhá modlit se pokorným srdcem.“

V závěru generální audiencie obrátil papež pozornost k jedné aktuální události:

„Na tento pátek připadá slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, která bude letos obohacena kněžskou poutí v rámci Svatého roku Milosrdenství. Všechny vybízím, aby se v tomto měsíci červnu modlili k Nejsvětějšímu Srdci za kněze a pomáhali jim svojí blízkostí a sympatií být vždycky obrazem tohoto Srdce, plného milosrdenství.“

Po společné modlitbě Otče náš pak Petrův nástupce všem požehnal a jako obvykle se osobně věnoval přítomným nemocným a postiženým

2.6.2016

Petrův nástupce vedl duchovní obnovu kněží: Méně než milosrdenství nestačí

Vatikán. Římský biskup v rámci Svatého roku Milosrdenství pozval kněze na třídní exercicie, které vyvrcholí zítřejší liturgií slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova na Svatopetrském náměstí. Nejen z římské diecéze, ale z Itálie a z celého světa přišlo přibližně 6 000 diecézních i řeholních kněží. Tato masová, veřejná účast, ale především tento žánr papežského magisteria nemá v dějinách pastorační služby římských biskupů obdoby.

Mimoriádné je rovněž osobní fyzické nasazení, ale zejména míra otevřenosti, s níž Petrův nástupce umožňuje každému věřícímu nahlédnout a sdílet spiritualitu služebného kněžství. Spojení jemnocitu a radikality, jež jsou jeho pastoračnímu stylu vlastní, vrcholí v jeho dnešních rozjímáních, kterými odhaluje svoje lidské i pastýřské nitro.

Celkem tři hodinové meditace, zasazené do denních modliteb římského breviáře, podal papež František postupně ve třech římských bazilikách (sv. Jana na Lateránu, Panny Marie Větší a svatého Pavla za hradbami). Ve všech sledovali shromáždění kněží všechna vystoupení Svatého otce jednou naživo a dvakrát v přímém televizním přenosu.

V lateránské bazilice, kterou organizátoři vyhradili kněžím římské diecéze, papež František v 10h dopoledne zahájil duchovní obnovu a mimo jiné řekl:

„Milosrdenství umožňuje nahlédnout, že objektivní cesty klasické mystiky – očištná, osvětná a sjednocující – nikdy nenásledují po sobě, takže by bylo možné je nechávat za sebou. Stále potřebujeme nové obrácení, více kontemplace a obnovu lásky. Tyto tři fáze se mísí a vracejí. Nic nesjednocuje s Bohem více než skutek milosrdenství – a to není přehnané. Nic nesjednocuje s Bohem více než skutek milosrdenství, ať už jde o milosrdenství, kterým nám Pán odpouští naše hříchy, anebo o milost, kterou nám uděluje, abychom prokazovali skutky milosrdenství v Jeho jménu. Nic neosvěcuje víru více než očista od našich hříchů, nic není jasnějšího než 25. kapitola Matouše a ono „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství“ (Mt 5,7) pro pochopení Boží vůle a poslání, které nám dává.“

V první meditaci papež František na základě podobenství o milosrdném Otci a marnotratném synu a s využitím Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly rozjímal o tajemném napětí mezi zahanbením a důstojností.

„Musíme stanout zde, v tomto prostoru, kde se snoubí naše nejostudnější bída s naší nejvznešenější důstojností. Co cítíme, když nám lidé líbají ruku, vnímáme svoji vnitřní bídu a Boží lid nám prokazuje poctu? To je situace, která nám pomůže to chápat. Opět tento protiklad. V tomto prostoru, kde se snoubí naše nejostudnější bída s naší nejvznešenější důstojností, musíme spočinout Špinaví, nečistí, malicherní, samolibí - samolibost je hříchem kněží - sobečtí a zároveň s umytýma nohama, povolání a vyvolení, určení rozdávat rozmnožený chléb, dobrořečení, milování a opatrování svým lidem. Jedině milosrdenství dělá takovéto postavení snesitelným. Bez něho se buď považujeme za spravedlivé jako farizeové anebo se odtahujeme jako ti, kdo se necítí hodni. V obou případech dochází k zatvzování srdce. Buď když se cítíme spravedliví jako farizeové anebo když se odtahujeme jako ti, kdo se necítí hodni. Tady je třeba se hanbit důstojně. Obojí spolu.

Jděme ještě více do hloubky. Ptejme se: Proč je tak plodné toto napětí mezi ubohostí a důstojností, distancí a svátečností? Řekl bych, že je plodné, poněvadž jeho udržování se rodí ze svobodného rozhodování. A Pán jedná zásadně na naší svobodě, třebaže nám ve všem pomáhá. Milosrdenství je otázkou svobody. Cit proudí bezdečně, a když tvrdíme, že je niterný, zdálo by se, že je to synonymum „živočišnosti“. Ve skutečnosti však zvířata neznají „mravně“ motivované milosrdenství, třebaže některá mohou zakoušet něco jako soucit, jako např. věrný pes, který zůstává po boku svého nemocného pána. Milosrdenství je pohnutí, jež nastává v nitru, ale může vytrysknout také z pronikavého intelektuálního vjemu, který je přímý jako paprsek, avšak není proto méně složitý. Mnohé věci se vytuší, zakusí-li se milosrdenství. Například se porozumí tomu, že druhý je v zoufalé, extrémní situaci; že se mu děje cosi, co přesahuje jeho hříchy či jeho viny; rozumí se také tomu, že druhý je stejný a že se lze ocitnout na jeho místě; a že zlo je natolik obrovské a devastující, že se nevyřeší pouhou spravedlností... Nakonec se dojde k přesvědčení, že je zapotřebí nekonečného milosrdenství, jež je vlastní Kristovu Srdci, aby se odstranilo tolikeré zlo a utrpení, jež vidíme v životě lidí... Méně než milosrdenství nestačí.“

Druhou dnešní meditaci pronesl Petrův nástupce v poledne v bazilice Panny Marie Větší (foto), kde byli shromážděni kněží ze všech ostatních italských diecézí. Papež v ní rozjímal o hříchu jakožto skrýši milosrdenství. „Často se však stává – řekl - že náš hřích je jako cedník, děravý džbán, z něhož se milost zakrátko vytratí.“

„Pravou skrýší milosrdenství je samo obdržené milosrdenství, které znovu stvořilo srdce; „nový meč“, o kterém mluví Ježíš (srov. Lk 5,37); ozdravená studna. Vstupme proto do tajemství Syna, Ježíše, který je vtěleným milosrdenstvím Otce. Definitivní obraz skrýše milosrdenství nacházíme skrze rány zmrtvýchvstalého Pána; je to obraz otisku Bohem odčiněného hříchu, který nemízí docela, ani se neinfikuje. Je jizvou, nikoli hnisavou ranou. V Pánových ranách nacházíme milosrdenství. Svátý Bernard směle říká: Cítíš, že jsi ztracen, je ti zle? Vstup do Pánových útrob a tam nalezeš milosrdenství. V této „vnímavosti“ vlastní jizvám, které nám připomínají zranění, aniž by moc bolelo, a kúru, aniž bychom zapomínali na křehkost, sídlí božské milosrdenství. Sídlí v našich jizvách. Pánovy rány, které mu dodnes zůstávají, si odnesl s sebou. Má nádherné tělo, bez podlitin, ale s ranami, které si chtěl vzít s sebou. A jak je to s našimi jizvami? Každému z nás, pokud má nějakou jizvu a jde na lékařskou prohlídku, může lékař říci: „Co to bylo za operaci?“ Pohledíme na jizvy v duši – svědčí o zákroku, který jsi vykonal Ty, svým milosrdenstvím a léčbou... Ve vnímavosti zmrtvýchvstalého Krista, který uchovává rány nejenom na svých nohou a na svých rukou, ale i ve svém bolavém srdci, nacházíme správný smysl hříchu a milosti. Tam, v srdci posetém ranami. Rozjímáním bolavého srdce Páně zhlížíme se v Něm. Naše a Jeho srdce se připodobňují tím, že obě jsou raněná a resuscitovaná. Víme však, že Jeho srdce bylo čistou láskou a bylo raněno, protože se nechalo ranit; naše srdce je však čistou ránou, která je zahojena, protože se nechá milovat. Toto přijetí se stává skrýší milosrdenství.“

„Libá vůně Krista a světlo Jeho milosrdenství“ – takový název nesla třetí a závěrečná meditace, kterou Petrův nástupce ve čtyři hodiny odpoledne pronesl ve zcela zaplněné bazilice sv. Pavla za hradbami, kde ji vyslechli kněží ze zahraničí, kteří měli možnost využít simultánního tlumočení do více jazyků. Svátý otec rozjímal o skutcích milosrdenství v církvi a jejich sociální dimenzi. Podstatnou část meditace pak věnoval zpovědi, ve které je kněz „znamením a nástrojem milosrdné Boží lásky k hříšníkovi“. Vyšel přítom z Ježíšova rozhovoru s cizoložnicí (srov. Jan 8,3-11):

„Vždycky mne dojíká Pánův krok ve vztahu k cizoložné ženě. Neodsuzuje ji, „nectí“ zákon, a když po něm požadují, aby řekl, zda je třeba ji „kamenovat či nikoli“, nevysloví se a neuplatní zákon. Dělá, jako by nerozuměl, a poukazuje na něco jiného. Tak odstartoval proces v srdci té ženy, která potřebovala slyšet: „Ani já tě neodsuzuji“. Podal jí ruku a pozvedl ji, takže se mohla setkat s pohledem plným něhy, který proměnil její srdce. Někdy pocítuji směsici zármutku a rozhořčení, když někdo přepečlivě vysvětluje poslední radu „už nehřeš“. A používá tuto větu na „obranu“ Ježíše, aby se nepostřehlo, že byl přestoupen zákon. Myslím, že slova, která užívá Pán, jsou v plném souladu s jeho činy. Skutečnost, že se dvakrát sehnul a psal prstem na zem a vytvořil tak pauzu nejprve před tím, co řekl těm, kdo chtěli ženu kamenovat, a potom před tím, co řekl jí, je výrazem času, který si bere Pán, aby vynesl soud a odpustil. Tento čas odkazuje každého k jeho nitru a způsobuje, že se soudci vytratí. Ve svém dialogu s touto ženou Pán otevírá další prostory: Jedním je prostor neodsuzování. Evangelium tento uprázdněný prostor zdůrazňuje. Ježíš nás vtahuje do svého pohledu a říká nám, že „okolo nevidí nikoho kromě ženy před sebou“. Potom pobídne Ježíš otázkou onu ženu, aby se rozhlédla kolem: „Kam se poděli ti, kdo si tě už někde zařadili?“ (to slovo je důležité, protože vypovídá o něčem, co velice odmítáme, tedy skutečnosti, že nás druzí „nálepkují“ a karikují...) A jakmile jí ukáže onen prostor oprostěný od soudu druhých, řekne jí, že ani on jej nenaruší svými kameny: „Ani já tě nedosuzuji.“ A v té chvíli jí otevře další svobodný prostor: „Jdi a od nynějška už nehřeš.“ Prikázání se dává pro budoucnost, na pomoc v chůzi, na „cestu v lásce“. Toto je delikátnost milosrdenství, které se s lítostí dívá do minulosti a s povzbuzením do budoucnosti. Slova „už nehřeš“ nejsou něčím samozřejmým. Pán je vyslovuje „spolu s ní“, pomáhá jí vyslovit, co sama cítí: svobodné „ne“ adresované hříchu podobně jako Mariino „ano“ patřící milosti. Výraz „ne“ směřuje ke kořeni hříchu každého člověka. U ženy se jednalo o sociální hřích, o hřích té, ke které druzí přistupují, aby s ní byli, anebo ji kamenovali. Pán jí proto nejenom vyklízí cestu, ale uvádí ji do pohybu, aby už nebyla „předmětem“ pohledu druhých, ale protagonistkou. Myslím si, že „nehřešit“ tu neoznačuje pouze morální aspekt, ale typ hříchu, který jí nedovoluje, aby žila svůj život. Také ochrnuému u rybníku Siloe Ježíš říká: „Už nehřeš“ (Jan 5,14), ale poněvadž se ospravedlňoval chmurnými okolnostmi, jež na něho dolehly, a – narozdíl od oné ženy – se považoval za oběť, ještě ho trochu popíchne, když dodá „aby tě nestihlo ještě něco horšího“. Pán využívá jeho způsobu myšlení a jeho obav, aby jej vyprostil z jeho ochrnutí. Řekněme, že jej burcuje strachem. Každý z nás tak musí tomuto „už nehřeš“ naslouchat niterně, osobně.“

3.6.2016

Svatý otec na závěr kněžské pouti: Hledat, zahrnovat a radovat se

Vatikán. Papež František dnes dopoledne na náměstí svatého Petra slavil liturgii ze slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Spolu s Petrovým nástupcem koncebrovalo více než šest tisíc kněží z celého světa, kteří tak zakončili třídenní duchovní obnovu v rámci Svatého roku. Papež vyšel z dnešních liturgických čtení (Ez 34,11-16; Lk 15,3-7), aby kněžím doporučil trojici činností: hledat, zahrnovat a radovat se. Ještě předtím však uvažoval o srdci Dobrého Pastýře Ježíše a kněžském srdci pastýřů:

"Tváří v tvář Ježíšovu Srdci se rodí zásadní otázka našeho kněžského života: kam směřuje moje srdce? Tuto otázku si my, kněží, máme klást mnohokrát – denně, týdně...Kam směřuje moje srdce? Služba je často zatížena mnoha iniciativami, které ji vysílají na různé fronty: od katecheze k liturgii, k lásce, pastoračnímu a také administrativnímu nasazení. Uprostřed mnoha stálých aktivit přetrvává otázka: k čemu však lne moje srdce? Kam míří [mé srdce] a po jakém pokladu se pídí? (...)

Nezastupitelné poklady Ježíšova Srdce jsou dva, Ježíš má pouhé dva poklady: Otce a nás. Jeho dny ubíhaly mezi modlitbou k Otci a setkáními s lidmi. Setkáními s lidmi – tedy nikoli distancováním, nýbrž setkáním. Také pastýřské srdce Krista zná pouze dva směry: Pána a lidi. Kněžské srdce je srdcem probodeným láskou Páně; proto už si nehledí sebe – nemělo by hledět samo na sebe, ale je obráceno k Bohu a bratřím."

Řekl papež František mimo jiné ve své dnešní homilii, jejíž plné znění najdete [ZDE](#). V závěru mše svaté papež naplnil svá předchozí slova o setkávání s lidmi – více než půldruhé hodiny neúnavně zdravil shromážděné kněze a seminaristy; nejprve osobně v řadách nejbližších oltáři, přičemž největší pozornost věnoval nemocným a vozíčkářům, a poté objel náměstí sv. Petra papamobilem